

Življenje z medvedmi

Letno glasilo projekta LIFE DINALP BEAR, 2017

LIFE
DINALP
BEAR

Kaj si ljudje mislimo o sobivanju z medvedom?

Ekoturizem, povezan z medvedmi – Discover Dinarics

Koliko medvedov živi v Sloveniji?

Genetski monitoring medvedov v Trentinu na severu Italije

Pomemben korak k poenotenemu čezmejnemu upravljanju rjavega medveda

Dobro sodelovanje med strokovnjaki in lokalnimi prebivalci je temelj lažjega sobivanja z medvedmi

Spoštovane bralke in bralci!

Pred vami je tretja številka glasila »Življenje z medvedi«, ki ga izdajamo v sklopu mednarodnega projekta LIFE DINALP BEAR.

Rezultati projektnih akcij so nam poleg pomembnih ekoloških ugotovitev podali tudi zanimive vpogleda v družbeno razsežnost izzivov upravljanja s to karizmatično vrsto. Po iztrebljenju iz večjega dela Evrope smo namreč v sodobnem času kot družba prepoznali našo moralno dolžnost ohranitve medveda tudi za prihodnje generacije. V gosto poseljeni Evropi, ki ne premore prostranih gozdov brez človekovega vpliva, je torej edina možna rešitev sobivanje medveda in človeka na istem prostoru.

Projekt želi prispevati svoj delež pri postavljanju kamenčkov v mozaik sobivanja medveda in človeka. Sobivanje pomeni iskanje kompromisov; pomeni ohranjanje ugodnega stanja populacije medveda ter pomeni ohranjanje družbene nosilne kapacitete in strpnosti na ustreznem nivoju. To pomeni tako nujnost aktivnega, strokovnega in znanstvenega upravljanja z medvedom dolgoročno in na mednarodni ravni kot tudi sprotno in uspešno reševanje težav tistih prebivalcev, ki si z medvedom delijo prostor. Želimo si, da bodo rezultati projekta prispevali k približevanju obema ciljema.

Upamo, da vam bo tudi letošnje glasilo ponudilo veliko zanimivih in uporabnih informacij ter vam želimo prijetno branje.

Nives Pagon

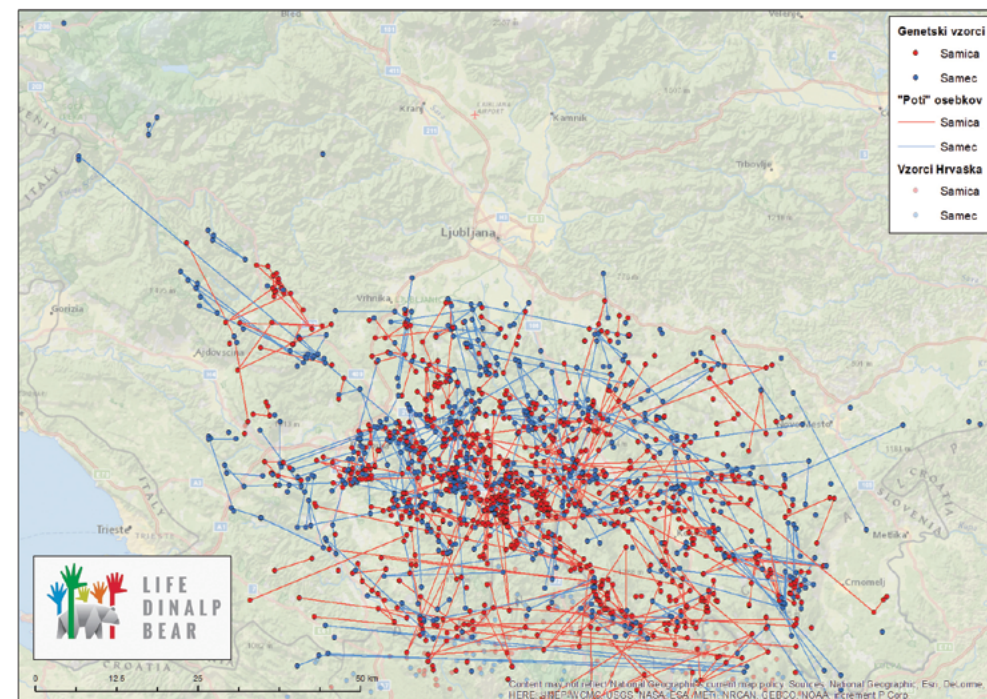
Kazalo vsebine

Koliko medvedov živi v Sloveniji?	3
Genetski monitoring medvedov v Trentinu na severu Italije	4
Pomemben korak k poenotenemu čezmejnemu upravljanju rjavega medveda	5
Pastirski psi – uspešno varovanje rejnih živali pred velikimi zvermi	6
Zmanjšujemo povoz medvedov v prometu	7
Dobro sodelovanje med strokovnjaki in lokalnimi prebivalci je temelj lažjega sobivanja z medvedi	8
Kaj si avstrijski deležniki mislijo o medvedu na Koroškem?	9
Kaj si ljudje mislimo o sobivanju z medvedom?	10
Ekoturizem, povezan z medvedi – Discover Dinarics	11
Mednarodni fotografski natečaj in potujoča razstava	12
Mreženje v italijanskih narodnih parkih v Apeninih	13
Preko delavnic in igre vlog do izobraževanja mladine	14

Koliko medvedov živi v Sloveniji?

Zaključili smo obširno znanstveno raziskavo, s katero smo s pomočjo molekularne genetike ugotavljali številčnost medvedov v Sloveniji in na Hrvaškem. Več kot 1.000 sodelujočih v Sloveniji je v dobrih treh mesecih konec leta 2015 zbralo 2.472 neinvazivnih genetskih vzorcev medvedjih iztrebkov, dlak in slin. S tehnološko in znanstveno najbolj naprednimi in inovativnimi metodami molekularne genetike smo na podlagi pridobljenih genotipov **ocenili številčnost medvedov v Sloveniji**. Tako je tu konec leta 2015 živel 564 medvedov (95% interval zaupanja: 533 – 598). Glede na prejšnjo oceno, narejeno v letu 2007 s podobnimi metodami, se je populacija medvedov pri nas dvignila za 33 %.

Raziskava nudi trdnejšo podlago za nadaljnje varovanje in upravljanje te živalske vrste ter je ključna za nadaljnje oblikovanje strateških dokumentov za upravljanje, kakor tudi za pripravo vsakoletnih predlogov za poseganje v populacijo. Z velikim metodološkim napredkom, ki so ga raziskovalci Biotehniške fakultete dosegli z vpeljavo najnovejših metod naslednje generacije sekvenciranja DNK, bo sedaj s tehničnega vidika omogočen hiter in stroškovno sprejemljiv dolgoročen genetski monitoring medvedje populacije.

Individualno prepoznani medvedi na podlagi določitve genotipov iz neinvazivnih genetskih vzorcev iztrebkov, dlak in slin ob koncu leta 2015.

Genetski monitoring medvedov v Trentinu na severu Italije

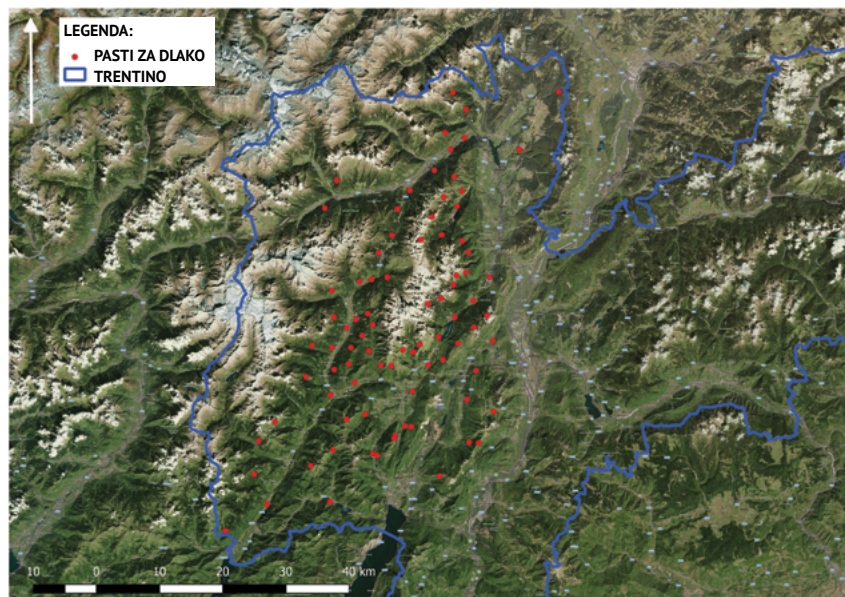
Genetsko spremljanje medvedov je ena od glavnih metod, ki se uporabljajo v Trentinu v Italiji za ocenjevanje velikosti populacije medvedov. Takšno spremljanje temelji na analizi DNK, pridobljene iz organskih vzorcev las, tkiv, urina, slin in iztrebkov, ki so zbrani naključno ali pa sistematično. Naključna metoda se izvaja med vsakodnevnimi dejavnostmi nadzora okolja: terenski tehniki občasno najdejo organski material npr. na drevesih (fotografija 1), pregledajo mesto dogajanja po škodi na človekovi lastnini ali po opaženju medveda. Ta metoda je koristna za pridobivanje podatkov o prisotnosti ter razporejenosti medvedov. Sistematično spremljanje, ki se izvaja s pomočjo »pasti za dlako« (fotografija 2), pa temelji na natančnem prostorskem in časovnem načrtu vzorčenja (slika 1) za pridobitev podatkov o trendu, gibanju številčnosti populacije.

Fotografija 1: Medved se drgne ob drevo, na katerem bo zato ostalo nekaj njegove dlake, ki jo bodo nato terenski tehniki uporabili za DNK analizo.

Fotografija 2: Medved v »pasti za dlako«.

Slika 1: Položaj »pastik« za zbiranje vzorcev medvedje dlake v Trentinu v letu 2017.

Pomemben korak k poenotenemu čezmejnemu upravljanju rjavega medveda

Območje razširjenosti rjavega medveda v Alpah in Dinaridih se razteza čez meje številnih držav in regij. Te meje so običajno ločnice med zelo različnimi sistemi upravljanja medvedje populacije, različnost upravljanja pa je prepoznana kot ena glavnih groženj dolgoročni ohranitvi rjavega medveda na tem območju. V okviru projekta LIFE DINALP BEAR si prizadevamo izboljšati način upravljanja medveda, kar poskušamo doseči s poenotenjem upravljanja populacije na celotnem projektnem območju, postopoma pa tudi širše.

S tem namenom smo izdelali *Smernice za poenoteno upravljanje rjavega medveda na območju Alp in severnih Dinaridov*. Dokument

zajema ključna vprašanja glede ohranjanja in trajnostnega upravljanja te velike zveri ter podaja upravljske cilje in ukrepe za doseganje le-teh.

Ideja poenotenega čezmejnega upravljanja medveda je že prerasla meje projektnega območja, saj jo je podprla tudi platforma Velike zveri in prostoživeči parkljarji ter družba (WISO), ki deluje v okviru Alpske konvencije. Poleg predstavnikov alpskih držav (Švica, Liechtenstein, Nemčija) so pri nastajanju dokumenta sodelovali tudi strokovnjaki iz Bosne in Hercegovine. Naslednji korak bo implementacija mednarodnih smernic v strateške dokumente za upravljanje medveda v posameznih državah.

»Smernice za poenoteno upravljanje rjavega medveda« se nanašajo na dve upravljavski enoti - alpsko in severnodinarsko - ki se razlikujeta glede na priporočena upravljska orodja in cilje.

Pastirski psi – uspešno varovanje rejnih živali pred velikimi zvermi

Varovanje pašnih živali s pomočjo pastirskih psov je eden izmed najbolj učinkovitih načinov zaščite črede pred plenilci. V projektu sodelujemo z izkušenimi vzreditelji psov, ki so hkrati tudi rejci drobnice, zato imajo veliko izkušenj z vzgojo pravih varuhov črede. Iz delovnih linij smo v letu 2017 sofinancirali deset »projektnih« mladičev. Dva šarplaninca in osem tornjakov je že vključenih v nove črede drobnice pri novih lastnikih. Kljub temu

pa sama vključitev psov v čredo ni dovolj. V prvih dveh letih morajo lastniki psov v njihovo vzgojo vložiti veliko časa. Opazovanje vedenja in spremljanje interakcij z drugimi živalmi sta ključnega pomena. Če opazijo nezaželeno vedenje, ga morajo takoj popraviti in preprečiti nadaljnji razvoj takega vedenja, zato tekom vzgoje psov tesno sodelujejo z vzreditelji in kinologi, ki lastnikom svetujejo na poti do vzgoje učinkovitih varuhov pašnih živali.

Poleti smo opravili prvi ogled oddanih "projektnih psov" na pašniku.

Mladiči iz prvega projektnega legla so se pridružili novi čredi ovac konec zime, ko so bile živali še v hlevu. Na sliki mlada psička Kala že pričakuje seznanjanje s svojo čredo ovac pri novem lastniku.

Strokovnjak kinolog opazuje vedenje in proces socializacije pri oddanih "projektnih" pastirskih psih.

Zmanjšujemo povoz medvedov v prometu

V Sloveniji je bilo v obdobju od 2005 do 2016 povozenih 180 medvedov na glavnih, regionalnih, občinskih in gozdnih cestah ter na železniških progah in avtocestah. Dva do trije osebk letno so bili povozeni na avtocestah. Največja umrljivost je bila na primorski avtocesti, in sicer med Logatcem in Postojno, v okolici Razdrtega ter med Divačo in Kozino ter na dolenjski avtocesti med Grosupljem in Ivančno gorico. Z namenom zmanjšati povoz medvedov in večje divjadi na primorski avtocesti smo na izbranih odsekih med Logatcem, Lomom, Uncem in Ravbarkomando namestili

na zaščitno ograjo ob avtocesti sedem električnih pašnih aparatov v skupni dolžini okoli 30 km (po 15 km na vsaki strani).

V letu 2017 smo namestili še en dinamični prometni znak, in sicer severno od Rašice v okolici Turjaka na državni cesti Ljubljana – Kočevje. Konec 2015 smo dva takšna prometna znaka že postavili v okolici naselij Dolenja vas (Jasnica) in Ortnek. Z monitoringom hitrosti voznikov smo potrdili, da se hitrost voznikov pomembno zmanjša, ko znaki utripajo, kar se nam zdi pomemben prispevek k uspešnemu rezultatu akcije.

Kamera, nameščena na območju postavitve dinamičnega prometnega znaka za videonadzor živali v bližini senzorjev.

Jelen ob cestišču na območju dinamičnega prometnega znaka, fotografiran z avtomatsko kamero.

Električna ograja, nameščena na primorski avtocesti med Logatcem in Lomom za namene zmanjševanja povoz medveda in večje divjadi na avtocesti.

Dobro sodelovanje med strokovnjaki in lokalnimi prebivalci je temelj lažjega sobivanja z medvedi

Strokovnjaki pri svojih naporih za boljše upravljanje populacije medveda in lažje sobivanje z njim nemalokrat naletimo na pomanjkljivo razumevanje naših ukrepov med lokalnim prebivalstvom. Poglavitni razlog za to je nezadostna komunikacija med strokovnjaki in prebivalci z območja medveda.

S projektom LIFE DINALP BEAR smo dobili priložnost, da to pomanjkljivost za doseg učinkovitejšega upravljanja v nekaterih primerih odpravimo. Pri uvajanju medovarnih smetnjakov in kompostnikov smo tesno sodelovali s predstavniki lokalnih skupnosti, pri razdeljevanju elektromrež in pastirskih psov pa z rejci živine in čebelarji. S temi deležniki smo s pozitivno komunikacijo poiskali tiste konstruktivne rešitve za lažje sobivanje, ki so najbolj po meri lokalnega okolja.

Eden od primerov konstruktivnega sodelovanja med projektno ekipo in lokalnimi prebivalci je Občina Loška dolina, kjer smo postavili 28 medovarnih smetnjakov in 15 medovarnih kompostnikov. Na ta način smo sicer zaščitili le delček vseh gospodinjstev v občini, a za dolgoročno ohranjanje medveda in strpnost ter zadovoljstvo lokalnega prebivalstva na tem območju je še bolj pomembna vzpostavljena

komunikacija s predstavniki občine. Z dobrim sodelovanjem smo že prišli do idej o nadaljnjih ukrepih za lažje sobivanje z medvedi, za katerih realizacijo si bomo prizadevali oboji.

Medovarne smetnjake za individualna gospodinjstva smo namestili v več občinah po Sloveniji.

Janez Komidar, župan občine Loška dolina

Občani naše občine izkazujejo izredno toleranten in spoštljiv odnos do velikih zveri. Vendar se tudi jaz pridružujem večinskemu mnenju domačinov, da je na območju občine Loška dolina preveč medvedov in da bo potrebno v bodoče bolj umirjati njihovo številčnost. Z Zavodom za gozdove Slovenije smo v okviru projekta LIFE DINALP BEAR na nekaj najbolj konfliktnih mestih na obrobju naselja Stari trg postavili medovarne kompostnike ter zamenjali zabojnike za embalažo z medovarnimi

zabojniki. Dosežen je bil željen učinek, vendar je medved izredno inteligentna žival, zato je takoj poiskal lažje dostopno hrano pri sosedih, kar nam daje misliti, da bo potrebno s projektom nadaljevati širše v sodelovanju s strokovnimi službami ZGS.

Kaj si avstrijski deležniki mislijo o medvedu na Koroškem?

Zaščita rejnih živali s pomočjo elektromrež, pastirskih psov, pastirjev ali kombinacije tega je učinkovita in pripomore k zmanjšanju škode po velikih zvereh. Vendar pa predstavlja alpski pašniki na Koroškem v Avstriji glede zaščite rejnih živali na določenih območjih poseben izziv, in sicer zaradi sprememb v živinoreji, ki so nastale v preteklosti med dolgotrajno odsotnostjo velikih zveri z območja.

Na obmejnem območju Slovenije, Italije in Avstrije smo obiskali koroške alpske pašnike, kjer smo se srečali s kmeti in lastniki zemljišč, da bi izvedeli, kakšna so njihova mnenja in prepričanja. Pripovedovali so o pomembnosti ohranjanja sedanje kulturne krajine s pašo. Poudarili so, da pašnike uporabljajo zelo majhne črede (50-150 ovac), ki si jih lasti tudi do dvajset različnih kmetov, kar je najverjetneje pravo bistvo problema. Lastniki tako majhnih čred so namreč mnenja, da svojih živali pred napadom

Projektna ekipa LIFE DINALP BEAR na obisku pašnikov na Koroškem ter srečanju z deležniki.

medvedov ne morejo zaščititi na učinkovit in gospodaren način. Ekonomsko bi bilo morda učinkovito združiti ovce z več pašnikov in sestaviti večje črede s po več sto ovac. To pa predstavlja izziv, tako glede ohranjanja velikih zveri kot tradicionalnih kmetijskih politik, ki so se uveljavile med odsotnostjo velikih zveri z območja. Pri konstruktivnem iskanju najbolj sprejemljive rešitve bo tako moralo sodelovati veliko deležnikov.

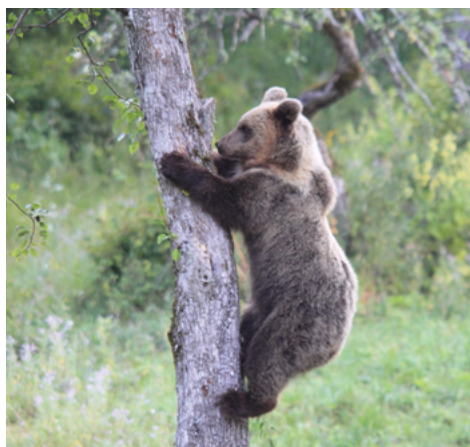
Pastirski psi so se izkazali kot učinkoviti ukrep za zmanjšanje števila napadov medveda na živino.

Kaj si ljudje mislimo o sobivanju z medvedom?

Priljubljenost ljudi, da toleriramo medvede na istem prostoru, je eden izmed glavnih dejavnikov, ki vplivajo na možnost dolgoročnega ohranjanja medveda v Evropi. Da bi bolje razumeli, kako prebivalci podeželja v našem projektnem območju gledajo na medveda, konflikte z njim in možne rešitve, smo intervjuvali 2306 oseb s tega območja.

Rezultati kažejo, da so mlajše generacije, moški, lastniki psov in tisti, ki vedo več o biologiji medveda, do konfliktov z medvedmi bolj tolerantni.

Anketiranci iz vseh štirih držav so prepoznali ukrepe za zmanjševanje škode in izobraževanje kot učinkovita orodja za zmanjševanje konfliktov, medtem ko sta bili metodi »odvzema« in »dopolnilnega krmljenja« v različnih državah prepoznani kot različno učinkoviti. Živinorejci so bili manj pripravljene podpreti ukrepe za zmanjševanje škod kot učinkovito rešitev, kljub temu pa so na splošno to podpirali. Poznavanje biologije medveda se je izkazalo kot pomembno za napovedovanje podpore ukrepom za zmanjševanje škode.

Vabimo vas k branju končnega poročila raziskave za več informacij o tem, kaj si ljudje o medvedih mislimo:

Dejana Majstorović, modna oblikovalka in akademska restavratorka

Medvedek Populiin, ki je nastal leta 2015, je produkt mojih najljubših virov navdihov. Le-ti so stare umetniške tehnike, tradicionalni materiali in obrti, kombinacija tradicije in modernega oblikovanja ter seveda glavni vir navdih: narava. Ker sem v Populiin medvedku videla priložnost povezave med navdihom z globljo sporočilnostjo, sem se odločila, da poskusim dvigniti raven ozaveščenosti in opozoriti na problematiko človeškega sobivanja z naravo in divjimi živalmi, konkretno z medvedom. Tako je postal moj medvedek Populiin medvedu prijazen in s svojo prisrčnostjo pogumno opravlja nalogo ambasadorja svojih vzornikov - pravih medvedov.

Ekoturizem, povezan z medvedmi – Discover Dinarics

Skrbno načrtovan turizem, povezan z medvedmi, ima lahko številne prednosti za lokalno skupnost, hkrati pa je eden od možnih mehanizmov za doseganje višje družbene sprejemljivosti medveda med lokalnim prebivalstvom. Spletni portal [Discover Dinarics](https://www.discoverdinarics.org), vzpostavljen v okviru projekta, je namenjen promociji vodenih naravoslovnih izletov v Sloveniji in na Hrvaškem, ki sledijo [Smernicam za odgovorno nepotrošno rabo medvedov v turizmu](https://www.discoverdinarics.org) in poudarjajo pomen medvedu prijaznih praks. Turistični programi Discover Dinarics obiskovalcem ponujajo doživetje edinstvenih zgodb, v katerih je medved vpet v širši kontekst sobivanja s človekom. Poseben zemljevid na portalu je namenjen predstavitvi medvedu prijaznih ambasadrorjev. Oznako »Medvedu prijazno« smo podelili že več kot 70 različnim izdelkom in storitvam.

Dr. Steve Banner,
direktor Wildlife
& Wilderness,
Velika Britanija

V začetku septembra me je prijetno presenetilo vabilo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani na študijsko turo Discover Dinarics. Kot biolog in organizator potovanj sem se z veseljem odzval. Obisk smo začeli na fakulteti s predavanjem o populaciji medvedov in njeni dinamiki, sledila je degustacija medvedu prijaznega medu, isti večer pa nas je čakalo doživetje opazovanja medvedov. Izredno informativen pohod po gozdni pešpoti in ogled možnih nastanitev v Sloveniji in na severu Hrvaške sta pokazala, da so osnove za trajnostne programe opazovanja medvedov že postavljene. Veselimo se, da bomo v bližnji prihodnosti lahko strankam predstavili odgovorno opazovanje medveda in njegovega habitata v Dinarskem gorstvu.

Glavne zanimivosti naravoslovnih izletov "Discover Dinarics" in nekatere medvedu prijazne ambasadorje smo v obliki študijskega obiska predstavili omejenemu številu tujih novinarjev in turističnih agentov. Tudi v prihodnje bomo na tem območju spodbujali in podpirali odgovorne, medvedu prijazne prakse.

Preko portala »[Discover Dinarics](https://www.discoverdinarics.org)« promoviramo odgovorne vodene naravoslovne izlete in medvedu prijazne prakse.

Mednarodni fotografski natečaj in potujoča razstava

V marcu in aprilu 2017 smo organizirali mednarodni fotografski natečaj na temo varstva in uspešnega sobivanja z rjavim medvedom, z naslovom **FINDING BEARINGS**. Amaterski in profesionalni fotografi so predstavili svoje poglede na možnosti sobivanja s to našo največjo evropsko zverjo. Na natečaj je prispelo 86 fotografij izpod rok 34 evropskih avtorjev. Na otvoritvenem dogodku v Prirodoslovnem muzeju Slovenije so štirje avtorji zmagovalnih fotografij prejeli pakete "medvedu prijaznih" izdelkov. Le-ti so bili na pogostitvi dobrodošlice postreženi tudi obiskovalcem dogodka. Avtor zmagovalne fotografije iz Poljske je bil nagrajen tudi z udeležbo na 3-dnevni študijski

turi Discover Dinarics (glej stran 11).

Razstava »Življenje z medvedki« je v Sloveniji do danes prejela že mnogo pohval. Gostitelji in obiskovalci so navdušeni nad fotografijami, postavitvijo razstave in nad projektnimi publikacijami, ki jih prejmejo ob ogledu. Z razstavo želimo ozavestiti javnost o vrednosti medveda za ljudi in naravo ter ponuditi praktične nasvete, kako lahko sami pripomorejo k boljšemu sobivanju z medvedom.

Obiščite potujočo razstavo Življenje z medvedki tudi vi – odprta bo do junija 2019. Njeno trenutno lokacijo pa preverite na [projektni spletni strani](#).

Fotografska razstava v avli Ministrstva za okolje in prostor v Ljubljani.

Publikacije in informativni materiali o medvedu za obiskovalce fotografske razstave.

Christine Sonvilla, ohranitvena fotografinja in scenaristka iz Avstrije

Razlog, da sem se lotila ohranitvene fotografije in preživela velik del zadnjih dveh let in pol na fotografiranjih rjavega medveda v Sloveniji, je povezan s trdnim prepričanjem, da zanimive fotografije, ki očarajo, lajšajo širjenje pravih informacij o velikih zvereh. Fotografija, ki vzbudi pozornost, ostane v mislih ogledovalca in lahko prispeva k povečanju okoljske zavesti. Poleg tega se mi kot ohranitvenemu fotografu, ki prihaja iz Avstrije, kjer medvedov skoraj ni - razen peščice, ki se potika ob meji med Avstrijo, Italijo in Slovenijo - zdi moja dolžnost, da širim sporočilo o možnostih sobivanja zlasti v moji domači državi. In to počnem tako, da ustvarjam fotografije, ki povedo celotno zgodbo. Medved, ki se ponoči sprehaja po slovenski vasi in ne povzroča nobene škode, je zelo močna podoba, ki bo ostala v spominu mnogih Avstrijcev in ki bi lahko prispevala k oblikovanju dojemanja rjavih medvedov in velikih plenilcev na splošno na ravni cele države.

Mreženje v italijanskih narodnih parkih v Apeninih

Naša mednarodna projektna ekipa se je jeseni udeležila mreženja z LIFE projekti v "Gran Sasso e Monti della Laga" in "Abruzzo, Lazio e Molise" narodnih parkih v italijanskih Apeninih. Gostile so nas ekipe upravljavcev in raziskovalcev obeh parkov, ki imajo veliko izkušenj tako z raziskovanjem, ohranjanjem in upravljanjem velikih zveri kot z implementacijo LIFE projektov.

V navdihujočem gorskem okolju Apeninov smo terenske dneve izkoristili za seznanjanje z njihovimi dragocenimi izkušnjami, z lokalnimi problematikami sobivanja z velikimi zvermi in s procesom vključevanja deležnikov v odločevalske postopke.

Obiskali smo na primer pašnike, na katerih izvajajo varovalne ukrepe, in se sestali s tamkajšnjimi kmeti, ki so bili predvsem nezadovoljni s kmetijsko politiko in neposluhom občinskih in regionalnih oblasti za njihove težave glede načina reje živine. Pogovarjali smo se tudi o ohranitvenem stanju tamkajšnje populacije medveda (*Ursus arctos marsicanus*) in si ogledali njihov način monitoringa ter izzive človekovih dimenzij ohranjanja, saj imajo tako kmeti kot čuvaji parka zelo raznolike poglede na sobivanje s to strogo zavarovano in kritično ogroženo populacijo.

Pastirski pes na pašniku v Narodnem parku "Gran Sasso e Monti della Laga" v Italiji.

Obisk živinorejcev in čuvajev parka na terenu, kjer smo se pogovarjali o ukrepih za preprečevanje škode in izzivih sobivanja z velikimi zvermi.

Seth Wilson, varstveni biolog iz Montane, ZDA

Zadnjih dvajset let delam na področju ohranjanja in raziskovanja velikih zveri. V obdobju 2015-2016 sem imel izjemno priložnost kot svetovalec delati na projektu LIFE DINALP BEAR. Z veseljem sem sodeloval z izjemno skupino upravljavcev, znanstvenikov in deležnikov iz Slovenije, Hrvaške, Italije in Avstrije na enem najsodobnejših projektov o rjavem medvedu, ki se trenutno odvijajo v Evropi. Projekt ponuja nov globalni model ohranjanja rjavega medveda, in sicer upravljanje na nivoju populacij in s pomočjo čezmejnih partnerstev, ki smiselno vključujejo lokalne skupnosti in širšo javnost. Navdušen sem, da sem se vrnil v Slovenijo še za eno leto, kjer bom nudil podporo pri strateški komunikaciji in znanstvene izkušnje kot prispevek k ohranjanju evrazijskega risa in rjavega medveda.

Preko delavnic in igre vlog do izobraževanja mladine

Človekovo razumevanje vrednosti narave in živih bitij ter pomen njihovega ohranjanja se oblikuje že v otroštvu. Zato tudi mi v okviru komunikacijske kampanje izvajamo delavnice o medvedih, v katerih se osnovno- in srednješolci ter taborniki s praktičnimi vajami učijo o anatomiji medveda, njegovem vedenju, ekologiji in interakcijah z ljudmi. Uporabljajo na primer modele za izdelovanje stopinj, pravo lobanjo in kožo medveda ter se igrajo vloge - spoznava glavne akterje pri upravljanju z medvedom, kot so biolog, lovec, rejec, ministrstvo. Izdelali smo namreč različico družabne igre Play decide, ki med igralci spodbuja enostaven dialog o kontroverznih temah, kot je tudi upravljanje medveda. Preko igre so študenti in taborniki spoznali, da uspešno ohranjanje medveda zahteva več kot le prenos znanja. Dialog in iskanje kompromisov med različnimi interesi je ključno za njegovo dolgoročno varstvo.

Izdelali smo tudi »medvedji« izobraževalni komplet, s čimer smo posodobili vsebine o medvedih pri predmetu biologije v šolah ter vključili najnovejša spoznanja o medvedu v dejavnosti taborniških organizacij.

Izvedli smo že 62 delavnic v Sloveniji in na Hrvaškem, z delom pa bomo nadaljevali tudi v naslednjih letih, saj so učitelji izkazali zelo visok interes za teme o medvedu. Prav oni skozi izobraževanje sooblikujejo vrednote in odnos mladih do narave in medveda.

Izvedba delavnice s slovenskimi taborniki na prostem.

Delavnica s šolarji na Hrvaškem.

Izobraževalni »medvedji« komplet za šole in tabornike.

Aleš Sedmak, vzreditelj pastirskih psov in rejec domačih živali iz Juršč na Pivškem

Na družinski kmetiji Sedmak se že skoraj dve desetletji ukvarjamo s pastirskimi psi, ki so nepogrešljivi del naše kmetijske dejavnosti. Tako poleti na pašniku kot tudi pozimi v hlevu psi varujejo čredo živali pred velikimi zvermi. Naša kmetija se nahaja v osrčju območja prisotnosti velikih zveri, zato si kmetovanja brez pastirskih psov niti ne predstavljamo.

S projektom LIFE DINALP BEAR smo vzpostavili zanimivo sodelovanje, ki vzpodbuja tudi sodelovanje z rejci živali, ki so prejeli mlade tornjake iz našega prvega "projektnege" legla. Prav s tesnim sodelovanjem in svetovanjem lahko kot vzreditelji delovnih psov zagotovimo, da bodo oddani psi svojo nalogo varuhov črede opravljali skrbno in učinkovito. Promocija uporabe pastirskih psov se mi zato zdi pomemben del projektnih aktivnosti.

Koordinator projekta

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE
Slovenia Forest Service

Ostali projektni partnerji

Univerza v Ljubljani

vetmeduni
vienna

REGIONE del VENETO

PROVINCIA
AUTONOMA DI TRENTO

AUTOCESTA RIJEKA-ZAGREB
DRUŠTVO ZA GRADNJO I ODRŽAVANJE AUTOCEST

Sofinancerji

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Ministry of Agriculture
Republic of Croatia

MINISTERIUM
FÜR EIN
LEBENSWEITES
ÖSTERREICH

BERND THIES
STIFTUNG

eurolNATUR

O projektu

Akronim: LIFE DINALP BEAR

Ime projekta: Celovito upravljanje in varstvo rjavega medveda v Severnih Dinaridih in Alpah

Šifra projekta: LIFE13 NAT/SI/000550

Trajanje projekta: 1. 7. 2014 – 30. 6. 2019

Spletna stran: www.dinalpbear.eu

Spremljate nas lahko tudi na Facebooku (www.facebook.com/dinalpbear) in Twitterju (www.twitter.com/dinalpbear).

E-pošta: dinalpbear@gmail.com

O tej izdaji glasila

Urednica: Nives Pagon

Priprava, pregled in prevod prispevkov: Samar Al Sayegh Petkovšek, Matej Bartol, Tomaž Berce, Natalia Bragalanti, Tea Karlo, Irena Kavčič, Aleksandra Majič Skrbinšek, Urška Marinko, Tanja Musil, Nives Pagon, Tomaž Skrbinšek, Matija Stergar

Fotografije, zemljevidi, sheme: Samar Al Sayegh Petkovšek, Arhiv LIFE DINALP BEAR, Arhiv Avtonomne province v Trentu – Oddelek za gozdove in živalstvo, Matej Bartol, Tomaž Berce, Natalia Bragalanti, Rok Černe, Carlo Frapporti, Đuro Huber, Jasna Mladenović, Nives Pagon, Zoran Pavšek, Natalia Pišec, Claudio Sartori, Matija Stergar, Tadeja Smolej, Janja Šuman, Janez Tarman, Michele Zeni

Izdajatelj: Zavod za gozdove Slovenije

Grafično oblikovanje: Nuša Stanojević Suwa

Jezikovni pregled: Tea Karlo s.p.

ISSN 2463-9095

Ljubljana, december 2017

S finančno podporo
finančnega mehanizma
Evropske unije LIFE.

LIFE
DINALP
BEAR

Celovito upravljanje in varstvo
rjavega medveda v severnih
Dinaridih in Alpah

